

Västerviks kommun

vasterviks.kommun@vastervik.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Östra Ringskolan
i Västerviks kommun

Tillsyn i Östra Ringskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Västerviks kommun under våren 2017. Östra Ringskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 15 och den 17 februari 2017.

Måluppfyllelse och resultat

Nationell statistik visar att år 2016 var det 50 procent av eleverna i årskurs 9 som fick godkänt betyg i alla ämnen. Meritvärdet på skolenheten 2016 var 187,7 jämfört med kommunens 211,4 och rikets 216,3.

Skolans trygghetsenkät som genomfördes 2017 visade att 64 av 191 svarande elever upplever att det förekommer trakasserier eller kränkningar mycket eller ganska ofta. 57 av 191 svarande elever är mindre eller inte alls nöjda med studieron. 50 av 191 elever är mindre eller inte alls nöjda med den fysiska arbetsmiljön i skolan. 37 av 191 svarande elever har lågt eller upplever inget förtroende för de vuxna i skolan.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-08-07
Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Östra Ringskolan visar att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Det framgår dock av Skolinspektionens utredning att skolenheten behöver vidta ytterligare åtgärder i arbetet med trygghet och studiero. Skolinspektionens skolenkät och skolenhetens trygghetsenkät visar att många av eleverna är missnöjda både med studieron samt den fysiska arbetsmiljön i skolan. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med att anmäla kränkande behandling. Även om

skolan har rutiner för hur en anmälan om kränkande behandling ska göras, så efterlevs dessa inte alltid. Detta innebär att enskilda ärenden där elever utsatts för kränkande behandling riskerar att inte utredas och åtgärdas.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerviks kommun att senast den 7 augusti 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Västerviks kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 10 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att utbildningen vid skolenheten utformas så att alla elever har en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det är viktigt att rektorn tar ansvar för att det finns ett gemensamt förhållningssätt mellan lärarna och den övriga personalen i arbete för att upprätthålla en god skolmiljö både inom och utanför klassrummet.
- Rektorn ska se till att personal på skolenheten alltid anmäler till rektorn när de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Motivering till bedömning av brist

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionen bedömer att utbildningen vid skolenheten inte är utformad så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av Skolinspektionens utredning framgår att skolenheten har arbetat med trygghet och studiero, men att det fortfarande finns brister i elevernas lärmiljö. Skolan behöver arbeta vidare för att skapa ett gemensamt förhållningsätt i arbetet med att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I skollagens förarbeten (prop. 2009/10:165 s. 319 f.) anges att det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rutiner för att säkerställa samverkan och kommunikation mellan elever, lärare och annan personal är centrala inslag i det förebyggande och långsiktiga arbetet.

Av intervjuer med eleverna framkommer att det är på raster och i samband med måltider som det uppstår konflikter mellan elever. Eleverna uppger att det upplevs otryggt och stökigt både inomhus som utomhus på skolan och att det är låg vuxennärvaro i samband med raster. Vidare beskriver eleverna att det kan vara svårt att koncentrera sig på vissa lektioner och att detta är beroende av vilken lärare som undervisar eller om det finns en extra lärarresurs i klassen. Eleverna uppger att det finns ordningsregler, men att dessa inte följs.

Av intervjuer med lärarna beskrivs skolan som trång och att det inte finns tillräckligt med ytor för eleverna att röra sig och att det i sin tur gör det oroligt i korridorer och andra utrymmen. Vidare beskrivs att studieron i klassrummen kan variera beroende av vilken grupp elever det är och vilken lärare som undervisar. Lärarna uppger att de diskuterar förhållningssätt och upplever att studieron har blivit bättre jämfört med förra terminen.

Enligt elevhälsan så finns det mål för att förbättra tryggheten på skolan och att det har gjorts vissa insatser i den fysiska miljön. Elevhälsans trygghetsenkät (2017) visade att eleverna upplevde ett behov av ökad vuxennärvaro ute i skolans korridorer samt att det kändes otryggt i de allmänna utrymmena. Vidare beskriver elevhälsan att studieron varierar bland klasser och olika lärare. Elevhälsan uppger att i vissa klasser påverkas studieron av att lärare har olika förhållningssätt. Elevhälsan beskriver att de har påbörjat ett arbete med ett gemensamt förhållningssätt bland personalen, men ser att det krävs ett fortsatt arbete med att förena två skolkulturer för att åstadkomma detta.

I intervju med rektorn framkommer att skolenheten behöver arbeta ytterligare med ledarskapet i klassrummet. Det finns ett påbörjat arbete med en åtgärdstrappa som är tänkt att lärarna ska arbeta efter. Bristen på rastaktiviteter och skolans trånga lokaler medverkar till att eleverna blir rastlösa och att det saknas lugn och ro enligt rektor. Rektorn har nyligen anställt en elevassistent som kommer att vara ute på rasterna, men det behövs även lärarnas närvaro, uppger rektorn.

Både Skolinspektionens skolenkät och skolenhetens trygghetsenkät visar att många av eleverna är missnöjda både med studieron samt den fysiska arbetsmiljön i skolan. Vid

2017-04-05

5 (9)

Dnr 43-2016:4526

tillsynsbesöket noterade inspektörerna att det i skolans korridorer förekom incidenter mellan elever.

Skolan ska anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling av elever.

Skolinspektionens bedömer att det finns brister i skolans arbete för att motverka kränkande behandling. Även om skolan har rutiner för hur en anmälan om kränkande behandling ska göras, så efterlevs dessa inte alltid. Detta innebär att enskilda ärenden där elever utsatts för kränkande behandling riskerar att inte utredas och åtgärdas. En viktig förutsättning i arbetet är att alla som arbetar i skolan har ett gemensamt förhållningsätt till vad som anses vara en kränkning.

Enligt skollagen har en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, en skyldighet att anmäla detta till rektorn. Anmälningsskyldigheten omfattar alla situationer där elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:10) om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att det i skolans skyldighet att förhindra och utreda kränkningar ligger en skyldighet för personalen att vara uppmärksam på den jargong och det beteendemönster som råder mellan eleverna och att se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden.

Av intervjuer med elever framgår att skolenheten nyligen har haft en likabehandlingsdag, där de bland annat har tagit upp mobbning och vad som kan vara kränkande språk. Eleverna upplever att det inte har hjälpt och det förekommer grovt språkbruk mellan eleverna. Vidare beskriver eleverna att det förekommer att elever slåss, sätter krokben eller slår till andra elever i bakhuvudet. Eleverna uppger att en del lärare inte orkar säga till och det är lärarberoende.

Av lärarintervjun framgår att det förekommer kränkningar på skolan och att det finns rutiner för hur dessa ska hanteras. Enligt intervju med elevhälsan framgår att det sker kränkningar och att skolan behöver arbeta med detta kontinuerligt. Elevhälsan är medvetna om att lärare gör olika och att eleverna ser att vissa kränkningar får olika konsekvenser. Vidare menar elevhälsan att det är viktigt med ett gemensamt förhållningsätt mot kränkningar, så att personalen inte bedömer olika.

Av intervju med rektorn framgår att en del av eleverna känner lågt förtroende för vuxna i skolan och därför väljer att inte berätta om upplevda kränkningar för personalen. Skolan har rutiner för att anmäla kränkande behandling samt för att utreda och vidta åtgärder utifrån händelsen. Rektorn uppger att de har haft fem anmälda kränkningar från höstterminen 2016 fram till januari 2017 och att det kommer fram få saker till rektorn. Enligt rektorn är det skolenhetens trygghetsteam som har hand om hanteringen av kränkningar, men att det brister i lärarnas rapportering, vilket medför att rektorn kan få reda på eventuella kränkningar sent eller inte alls.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Östra Ringskolans verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Västerviks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i

2017-04-05

7 (9)

Dnr 43-2016:4526

elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Eleonor Duvander
Beslutsfattare

Annika Jervgren
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Östra Ringskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Östra Ringskolan

Östra Ringskolan i Gamleby är en grundskola för årskurs 7–9 som bildades höstterminen 2015 och är en hopslagning av två grundskolor från Gamleby och Överum. Skolenheten har totalt 235 elever och 35 personal. Skolans lärare och övrig personal är organiserade i fyra olika arbetslag. Skolan leds av en rektor. Eleverna är fördelade på åtta klasser och en förberedelseklass för nyanlända samt en särskild undervisningsgrupp för elever med autism-spektrum tillstånd. I skolan finns ett elevhälsoteam som består av rektor, kurator, specialpedagog, studie- och yrkesvägledare och skolsköterska